wmptm 1897

*Umo-słownik**

bezrozdzielny — atomistique
całkowliwość — téléologie
ciepłozmiernia — thermométrie
doznawczy — empirique
godnota — morale
jednopostać — isomorphie
jilościotryb — algoritm
kręgotok (kręgochod) — période
mocnotliwość — virtualité
naukowy — didactique
odtwor (odtworzenie) — réforme
omatliny — matériaux
omatło — matière
omiarotliwość — téléologie
otrzym — résultat
pierwojęcie — principium
podgarnianie — induction
pojęcie — entendement (Verstand)
pojęciowość — spéculation
przeciwprawo — antinomie
przeciwstroża — contrôle
przeciwrozum — absurde
przejistota — essence
przewewnętrzny — intime
przeobrażenie — réforme
rossilnia — mécanique
rościelina — substance
rosświatło — astre
rozbiór — analyse
rozestawnia — mathématiques
rozjistny — physique
rozród — genèse
rozum — raison (Ratio, Vernunft)
rozwalaczy — apogogique
rozwied — théorie
różnoczynnik — faculté
samodzielność — virtualité
samojistota — absolu (*przym.* samojistny)
samosoba — individu
samowszechność — universalité
sąd — jugement (Urtheilskraft)
składnia — synthèse
spólwniosek — corollaire
styczliwość — contingence
taż-postać — isomorphie
trójdzielnica — trichotomie
ujistn — fait
umochód — méthode
umojęcie — idée
umostawnia — mathématiques
umoświt — idée
wesnucie — induction
wewniosek — corollaire
wewłastwo — intérêt
wiarosąd — dogme
wiedzowiedza — philosophie
wiedzozornia — théorie
własnojęcie — intérêt
własnowolność — spontanéité
wszechsamstwo — archi-absolu
wyprzeczliwy — négatif
wyroczy — apodictique
wytwór — produit
wywód — déduction
wzornia — formule
zagadniczy — problématique
zatwierdliwy — positif
zesnucie — déduction
ziemiomierstwo — géométrie
z naczoła — a priori
z pośladu — a posteriori

---

* Jest to (nieco skrócony) słownik terminologii J. M. Hoene-Wrońskiego zaczerpnięty z aneksu do książki cytowanej na str. 32. W oryginale hasła były ułożone w wersji francusko-polskiej; zamieniliśmy ją na polsko-francuską (o ile słowa te wolno nazwać polskimi); chodziło nam o ułatwienie czytania tekstu na str. 32.

Nazwanie matematyki „umostawnia" ma swój precedens w Europie: w języku holenderskim matematyka to *Wiskunde*, a fizyka to *Naturkunde* (por. niemieckie *wissen*).

Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego